प्राप्तकालः वो युष्माकं गर्भो भूत्वायमग्निः प्रत्नं पुरातनं सधस्थं सहस्थानं गर्भयोग्यस्थानमासदत् आसीददिति ॥४८॥

वि पाजसा पृथुना शोशुचानो बाधस्व द्विषो रक्षसोऽअमीवाः ।
सुशर्मणो बृहतः शर्मणि स्यामग्नेरहꣳ सुहवस्य प्रणीतौ ॥४९॥

का° [१६.३.१५.] वि पाजसेति प्रमुच्यैनमजलोमान्यादाय प्रागुदीचः पशूनुत्सृजति । वि पाजसेति मन्त्रेणैनं पिण्डं कृष्णाजिनबद्धं विस्रंस्य छागरोमाणि गृहीत्वाग्न्यादीनैशानीं दिशं प्रत्युत्सृजतीति सूत्रार्थः ॥ अग्निदेवत्या त्रिष्टुबुत्कीलदृष्टा वीत्युपसर्गो बाधस्वेत्यनेन सम्बध्यते हे अग्ने द्विषः शत्रून् रक्षसः राक्षसान् अमीवाः व्याधींश्च त्वं विबाधस्व विशेषेण निवर्तय । कीदृशस्त्वं पृथुना विस्तीर्णेन पाजसा बलेन शोशुचानः अत्यन्तं दीप्यमानः पाज इति बलनाम [निघ° २.९.] शोचतेर्यङ्लुक्ताच्छानच्प्रत्ययः । एवं प्रत्यक्षमुक्त्वा परोक्षमाह अग्नेः प्रणीतौ प्रणयने अभ्यनुज्ञायां परिचर्यायां सत्यामहं शर्मणि शरणे सुखे वा स्यां भवेयं सुखं प्राप्नुयामित्यर्थः । कीदृशस्याग्नेः सुशर्मणः साधुशरणस्य शोभनं शर्म सुखं यस्मात्स सुशर्मा तस्य । बृहतः प्रौढस्य । सुहवस्य सुखेनाह्वातुं शक्यस्य । अस्तेर्लिङि उत्तमैकवचने स्यामिति रूपम् ॥४९॥

V. आपो हि ष्ठा मयोभुवस्ता न ऊर्जे दधातन । महे रणाय चक्षसे ॥५०॥

का° [१६.३.१७.] आपो हि ष्ठेति पर्णकषायपक्वमुदकमासिञ्चति पिण्डे । पलाशवल्कक्वथितं जलं पिण्डे ऋक्त्रयेण क्षिपेदिति सूत्रार्थः ॥ अब्देवतास्तिस्रो गायत्र्यः सिन्धुद्वीपदृष्टाः । हिशब्द एवार्थः प्रसिद्ध्यर्थो यस्मादर्थो वा । हे आपो या यूयमेव मयोभुवः सुखस्य भावयित्र्यः स्थ भवथ मयः सुखं भावयन्ति प्रापयन्ति ता मयोभुवः यस्मात्कारणान्मयोभुवः स्थेति वा स्नानपानादिहेतुत्वेन सुखोत्पादकत्वमपां प्रसिद्धम् तास्तादृश्यो यूयं नोऽस्मानूर्जे रसाय भवदीयरसानुभवार्थं दधातन स्थापयत ततनतनयनाश्चेति [पा° ७.१.४५.] लोण्मध्यमबहुवचनस्य तनबादेशे दधातनेति रूपम् यथा वयं सर्वस्य भोग्यस्य रसस्य भोक्तारो भवेम तथास्मान्कुरुतेति भावः । किं च महे महते रणाय रमणीमाय चक्षसे दर्शनाय चास्मान्दधातनेत्य-